

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

Epist. I. Iac. Sadoletvs Episc. Card. Paulo Sadoleto S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

presentia potes. Nam cum de tuo ingenio, doctrina, probitate
singulare iudicium semper feci: tum te habui proximum, cum
aque penè atque illum ipsum diligere. Præterea te mihi
strictum fide & promisso esse arbitror: Discessisti enim a
me concedente & permittente, cum Paraviim es profecturus
lege & conditione, ut simul atque in clamalessi, opusque, esse
sem, reuolarurum te reciperes. Quare cum tui accessendi tempus
venit: egoque te non vocem solum, verum flagitem etiam
que expectam: tuarum nunc patrium est, tuique etiam pudoris
eius ingenij, quod optimum in te cognitum & perspectum
est: non solum operam dare, ut restituas te nobis: sed ut coherere
& sine ulla mora restituas. In quo ipse volo tibi persuades
me non modo in consuetudinis & familiaritatis consortium,
in omnis fortuna, tum dubie, tum secundæ, societatem vocari.
Has ego cum scriberem literas, cupiebam vehementer tibi
circò reddi: ut tu primo quoque tempore, quid de hac re statum
haberes, facere me posses certiore. Si enim tua consilia
quod opto & spero) cum expectatione mea consenserint, pade
statim te parabis. Sin autem fortè (quod vix fas esse arbitror)
lieno fueris à nostra voluntate animo, nosse aucto tamen, ad
quam primùm, consilium omnem tuum: ut si mihi præcisâ spe
aduentus fuerit, alium alicubi quæram, qui mihi & ad manum
ad curarum communicationem præsto sit: quem tamen mecum
alium, quàm te esse velim: & potissimum omnium te fore con
do atque auguro. Vale, & rescribe. Ex Feliciano nostra dice
scos, XVI. Calend. Septemb. M. D. XLI.

FINIS LIBRI DECIMISEXTI

IACOBI SADOLETI EPIST.

AD PAVLVM SADOLETVM

Lib. Epist. I.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARP.

Paulo Sadoleto S. P. D.

LITERAS has ad te scribo literas, prouocaturus
quas Vigilantia proficiscens dedisti. Nam cum primas
meas scriptas ii. Cal. Octob. ad & item Cal. Augusti
ne misissem, ut celerius illine ad te perferrentur: per
fridie vesperi reddite mihi sunt tuæ: in quibus mihi illud per
cundum, quod te asperio rem itineris tui partem sine detrimen
vlo emensum esse cognoui. Et quidem cum hac scriberem, in illa
lam opinionem coniectura ducebat, ut te puram iam venis
Mu

Mutuerat enim sextus hic dies & decimus tui discessus: et
si deum vnum Mediolani, alterum Parme ponere instituisles,
ut modum tibi rament fieri ed peruenire. Ego verò non solum
propter & fortunatum tibi iter, sed facile etiam & expeditum
comptis cupio: si rediturus es ad nos, mea etiam causa: fin id mi-
hi, ut que tua, quod tamen ipsum mea maxime interest. Nihil
tamen etiam, quod pro paterna mea erga te indulgentia, mihi
innotuit omnino aliquantò coniunctius sit. Sed quoniam Mu-
tinam meo facia est, tamen ego in accuratone diligentia
ge tua magis spem habeo recte a te omnia & circum specte
gelum te nihilq; te pretermitturū eius officij, quod ad nos per-
ueniat: tamen vellem tibi *si id aliter* mandalle, quod ad Ferrar-
ensem diocem attinet. Quem cum tantum & colamus & diliga-
mus, quantum illius dignitas, & erga nos benevolentia postulat:
tamen non mediocre illi profectò debemus gratiam, quod is
tunc tibi erga nos, signis & rebus iam multis patefecit. Quem
egrum tamen abs te, nec conueniri tuo commodo, nec preter-
iti suo officio posse video. Quare etsi hæc in me non iam suo
tempore incidit cogitatio, me tamen illa sollicitum vehementer
tinet. Quod nisi (vt dixi) in tua prudentia huius quoque recte
obedi. mentis spem maximam ponerem, penderem animi
tuo magis: sed me ipse consolor, quod tibi consueffe hæc ve-
nitur certò scio. Negotia Mutinensia quòd tibi cete-
ra adhibita ob animum verari scribis, non video causam cur
non faceret. Facilis enim est negotiorum gerendorum ratio,
si non doluerit illa atq; integrè tractant. Quòd si aliqui sunt ali-
quos, qui rationi bonæ reculent adentit, in ipsi culpa resi-
dit: *vt in vobis* *parat* *est*, cuius tibi potissima semper sit cogita-
tionis nostris hic nihil est sanè noui, quod cupias scire: res
autem sunt, quo reliquisti. Nos victus totam rationem
dormiamus: compulsi enim grauib; periculosisque
dilectissimos, cenā abstinemus, cui solebamus libentius in-
dulgere: ut prandia sumus conuersi: idq; facimus palam, tricli-
nium in maiore aula iubemus. Quòd sentimus familie
tue erga gratum: celebratur enim domus, & simul absentia tue
conuincit: hæc ratione etiam magis lenitur. Coniunxerit assidui Veto-
ris, & Augustinus, alijq; præterea quos interdum fors obtulit.
Sed habemus materiam sat bellam hilarius nos habendi. Medi-
ca est, quædam subreptus, breuis statura, oculis distictis, quem tu
satis potes, haud enim ita diu est quòd se contulit in
hoc urbem: de eo mihi cum esset dictum, acutum hominem ef-
ficere. Pater Sophum, iussi ad prandium vocari. Aderat Stephanus
etiam, & cum eo ceteri ordinis illius nostri (vt rure scis) in dispu-
tationibus concertatores: Ilardus nobiscum vnà. Laestui ho-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

minem, cum se excitasset: Ruffus noster suscipit negotium. Ita
 ruis ducta contentio est. Ego spectator attentus: quid enim dicitur
 auditor, cum omnis non audiendi, sed spectandi fuerit volutus.
 Quamquam ille quidem in disserendo & argumentando non
 perire se habuit: sed corporis vultus, oculorum eiusmodi agum
 ut nihil videatur ridiculosus posse reperiri. Itaque hominem
 vocaturus sum. Nam quod ad valerudinem attinet, video
 non nihil hoc nouo more, mihi quod insolito, esse cōsecutus. Viget
 enim minus, & caput non tam infestum habeo quam antea. V
 rum de his dies ipsa exploratius iudicatura est. Nunc ades ad
 rendum. Recordor enim in mandatis hoc tibi à me vel præcipi
 fuisse datum, ut magistrum huic iuuentui erudiendae quæret.
 In qua te obtestor Paule, ut laboris & diligentia reliquum
 facias, quo nostri optati compotes nos efficiamus. Nihil est
 curatio neque honestius nobis, nec cuius nostris vilitatibus
 Quorum quidem causa cum cupiamus omnia, cur non in
 potissimum officij honestissimo genere, omnibus aereis
 tendamus, ut & illis, & nobis ipsis satisfiat? Antea cathigati
 los solebamus, quod ad suum tantum bonum minus clientibus
 tenti nunc vicissim illi me appellant, atque vrgent: neque
 ferè vllus est, quin ad me accedant eorum aliqui rogatum. Qu
 bus respondeo, tibi susceptam esse hanc provinciam: neque
 quieturum, quoad idoneum repereris: cum hac spe dimittis
 los. Et si quæris, maximo eos studio in hac re ferri video. Præ
 de enitere atque elabora, ut talem aliquem inuenias, quæ
 nos cupere nosti: hoc mihi gratius facere nil potes. Plana bo
 die à legato reuersas, multam mihi salutem illius verbis annun
 uit: eaque mihi de eo retulit, quæ certè mihi iucunda sunt: per
 bellè illum valere, gratissimumque habuisse, quod ego illi
 sem nuntiari: si qua in re tua in Vrbe opera vti vellet, te ei &
 dio omni & benevolentia præsto futurum. Egit gratias: nil se
 nostro animo dubitare dixit: vsurum cum res posceret, affirma
 uit, & quod intelligere facillè queas, habuit certè gratum. At
 ego hoc egeram dedita opera, ut suspitionibus nonnullis occu
 rarerem, de quibus ad te scripsi Crucianum mecum locuti à familiaribus
 tamen simplici animo ac sincero omnia à me geruntur. Quod
 nim minus homine ingenio dignum, quam aliud in corde
 re, aliud habere promptum in lingua? Sequamur igitur ven
 ctæque consilia, à quibus deflectere nullam in partem possumus.
 De rebus vrbanis (ut antè ad te scripsi) tunc & querendum mi
 hi abs te, & ibi præcipiendum putabo, cum te Romam peruo
 nisse cognoro. Nunc, ut se res habet, illa cogitatione superceden
 dum est. Mutinensia acta expectabo interim, quæ in manus
 sunt: cætera ut dies afferet, & fortuna dispensabit, sic mihi dicitur

per litteras facias nota. Nos hic fructibus annuis condendis, non
 enim laboris molestia que suscipimus, è quibus decumæ vini vs-
 que co fructe vberes, vt cas nullæ neque cellæ neque apotheca
 capere poterint. Itaque necesse est, lacus eos ipsos, in quibus
 multa serbuerunt, doliorum instar adhibere: quibus à summo
 munitis compactis asseribus, & ad omnem introitum externi ac-
 tu posside obstructis, confidunt ista qui norunt, vinum incolume
 non futururos. Ego hæc non tam quidem intelligo, quàm quæ
 penitentiæ mea curatio est. Hortos suburbanos ita pulchrè ha-
 bco instructos omni huiusmodi copia, vt optimè prospectum in
 altitatem proximam sit: ad quod tempus te expectabimus: & nisi
 cito memor isthac manendi causa, etiam accersemus. Vale mi Pau-
 lo. Et si nos diligis, valetudinem tuam cura diligenter. Florebello
 vrbis & carens salurem. VI. Cal. Octob. M. D. XXXV. Carpen-
 taria.

II.

AD EVNDEM.

ARTIVS Iuuenalis, homo & ingenio & rerum vsu prestans,
 Latinum inde ab adolescentia notus, hæc iter facies Auenio-
 nem restitit, restitit illarum que ad ecclesiam Auenionensem spectant
 condonatorum gratia legatus à Pontifice: mecum erat pluribus de
 rebus collocutus, de quibus aliis literis scriptum est à me tibi per-
 tinent. Verum cum is tum à me discessisset, tanquam alio iti-
 neris rediret ad urbem, neque me amplius visurus: nihilominus
 meam licentia, heri vesperi huc se retulit, amanterque est à me
 hospitio acceptus. Sumus enim per diu iam familiares. Cogitabat
 enim hodie cum prima luce proficisci, (nam hæc ego scribe-
 bam ante horam) & cum eo aderat Raymūdus Vitalis noster. Has
 litteras deditur sum ad te perferendas, quas cum acceperis, fac
 te comitas hominem, eumque tibi in amicitia adiungas: probum
 eum virum, & integrum, & magni animi, & bonorum amantem,
 facillime cognosces. Plura ad te scribam cum tuas aliquando
 accipere quas auide expecto: neque enim citiores iis habebam,
 quæ ad Tarum dediisti. Vale.

III.

AD EVNDEM.

LITTERAS tuas pridie Nonas Nouembr. vesperi, & ipsis Nonis
 postredie mane, cum in prandio iam discubuissem, essent que
 eorum vna Casarista, Cusanus, Oppeda, Vellarenus, multijuges
 socii, & Florentia, & Viterbij, & in ipsa vrbe iam bis datas:
 Dd 4 quarum